C25 – OND3

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

13 oktober 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over een algemeen verbod op frisdank- en snoepautomaten in alle scholen
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over frisdrank en snoep op school 1
Met redenen omklede motie 9

Interpellatie van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de plannen voor alternatieve financiering van de schoolinfrastructuur 9
Met redenen omklede moties 12

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de infrastructurele implicaties voor scholen en scholengemeenschappen ten gevolge van wijzigingen in de leerlingenpopulatie 12

Voorzitter: Mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over een algemeen verbod op frisdank- en snoepautomaten in alle scholen

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over frisdrank en snoep op school

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, zwaarlijvigheid is een ernstig en toenemend probleem. Uit studies blijkt dat 4 op 10 Vlamingen te veel wegen en dat twintig percent werkelijk zwaarlijvig is. De cijfers bij jongeren zijn nog verontrustender. In haar wereldgezondheidsrapport plaatst de Wereldgezondheidsorganisatie obesitas in de top 10 van risicofactoren die het ziekte- en sterftecijfer doen stijgen.

Daarenboven heeft wetenschappelijk onderzoek uitgewezen dat zwaarlijvigheid vóór de puberteit leidt tot ernstige gezondheidsproblemen. Vele jongeren en hun ouders zijn zich hiervan helaas niet bewust, net zo min als van de grote risico's van overgewicht en zwaarlijvigheid.

Tijdens de vorige legislatuur hadden we in de commissie voor Welzijn bijzonder boeiende en interessante hoorzittingen over de problematiek van zwaarlijvigheid. Talrijke deskundigen – sommigen zelfs met internationale bekendheid – hebben toen gewaarschuwd voor het probleem van frisdranken en snoep, twee boosdoeners die in de verschillende uiteenzettingen extra werden beklemtoond. Ook het gezaghebbende medische tijdschrift The Lancet waarschuwt dat frisdranken een belangrijk aandeel hebben in de verantwoordelijkheid voor overgewicht.

Vooreerst – ik heb dit vorig jaar ook gedaan in mijn vraag om uitleg – wens ik de verantwoordelijkheid van de ouders te beklemtonen. Het is niet mijn bedoeling om dat te negeren en alles naar u als minister van Onderwijs toe te schuiven. De ouders hebben hier een cruciale opdracht. Het is hun plicht te waken over de gezondheid van hun kinderen, en aandacht voor gezonde voeding en gezonde eet- en leefgewoonten centraal te stellen. Maar helaas is dit in veel gezinnen geen vanzelfsprekendheid. Veel ouders zien het belang hiervan niet in. Integendeel, ze laten hun kinderen begaan.

Ook in dit dossier moeten we sociale discriminatie vaststellen. Kinderen uit sociaal zwakkere gezinnen bewegen minder en zijn dikwijls dikker. Er is een duidelijke samenhang tussen een ongezonde levensstijl en de sociale achtergrond. Uit een grootschalige bevraging van de Universiteit Gent is gebleken dat jongeren uit het algemeen secundair onderwijs gezonder leven dan kinderen uit het technisch en het beroepsonderwijs. Ook de school moet echter een voorbeeldfunctie vervullen inzake gezondheid. Aandacht voor gezondheid is essentieel.

In vele – zelfs bijna alle – scholen, zowel basis- en middelbare scholen als hoger onderwijs, zijn frisdrank- en snoepautomaten aanwezig die een ruim assortiment suikerhoudende producten aanbieden. In het kader van een doorgedreven aandacht voor gezondheid zouden de scholen uit vrije beweging een radicaal verbod moeten invoeren op snoep- en frisdrankautomaten en aandacht moeten hebben voor alternatieven zoals waterfonteintjes en verkoop van niet-suikerhoudende dranken en fruit. Op vrijwillige basis zullen de meeste scholen niet geneigd zijn deze radicale beslissing te nemen omwille van de financiële voordelen die ze genieten van de verkoop. Het winstgevende aspect van de automaten mag niet worden verwaarloosd.

Ik weet dat de Commissie Zorgvuldig Bestuur heeft geoordeeld dat het vrijblijvend te koop aanbieden van drankjes aan de leerlingen tegen een normale prijs een handelspraktijk is die verenigbaar is met de onderwijsopdracht, op voorwaarde dat de school de regels op de eerlijke handelspraktijken naleeft en geen willekeurige prijzen aanrekent. De Commissie beschouwt de verkoop van drankjes als het aanbieden van een product dat in rechtstreeks verband staat

met het schoolleven. Ik vind dat dit geen argument mag zijn om bij de pakken te blijven zitten en alles zomaar op zijn beloop te laten.

Uit Brits wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat scholen die het gebruik van frisdranken ontraden na een jaar ruim zeven percent minder dikke kinderen tellen dan scholen die dit niet doen. Dit ligt in de lijn van onderzoek verricht door medische wetenschappers, verbonden aan het universitair ziekenhuis Leuven. Die kwamen tot de vaststelling dat een kind dat elke dag een frisdrank nuttigt, zestig percent meer risico heeft op overgewicht.

Vorig jaar hebt u naar aanleiding van mijn vraag over ditzelfde onderwerp in deze commissie verklaard dat u geen verbod op frisdrank- en snoepautomaten aan de scholen wenst op te leggen. U verwees de discussie over de rol van de school versus de overheid naar de vakoverschrijdende eindtermen in het domein van de gezondheidseducatie. U vond dat de scholen via georganiseerde leermogelijkheden jongeren kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes moeten bijbrengen met betrekking tot gezondheid. Hoe de school dit concreet uitwerkt, is haar eigen keuze en verantwoordelijkheid. U wilde geen uniforme aanpak aan alle scholen opleggen en verwees hierbij zelfs naar het Vlaams regeerakkoord dat ervoor opteert om de Vlaamse scholen ruimte te geven om autonoom en met inspraak van alle betrokkenen een kwaliteitslabel uit te bouwen. Door de verkoop van frisdranken aan banden te leggen, wordt de ruimte voor scholen ingeperkt en geven we geen vertrouwen aan de scholen om zelf verantwoordelijkheid op te nemen, stelde u. Centraal in uw antwoord stond de autonomie van de scholen. Toen belandden we weer bij de discussie over de individuele school die zich niet snel geneigd zal voelen om deze verantwoordelijkheid op te nemen, omwille van het financiële aspect.

Gelukkig treden hier en daar lokale overheden op. Ik verwijs bijvoorbeeld naar Gent, Brussel en tal van andere gemeenten. Ook de Franstalige Gemeenschap heeft een duidelijke beslissing genomen. Vanaf 1 september 2005 zitten er geen suikerhoudende dranken meer in de automaten.

Ik was dan ook bijzonder verheugd, mijnheer de minister, een kleine maand geleden in de pers te mogen lezen dat ook u bereid bent uw beleid terzake grondig te wijzigen. U wilt dat de scholen vanaf 2007 een echt gezondheidsbeleid voeren. ‘Gewoon informeren volstaat lang niet meer. Geen eenmalige antirookcampagnes of vrijblijvende lesjes over meer fruit en groenten eten, maar de kinderen daadwerkelijk opvoeden tot betere leefgewoonten én de evolutie per leerling bijhouden.’ Wij vinden dit volkomen terecht en zullen u daarin volmondig in bijtreden.

U wilt de leefgewoonten van de leerlingen in kaart brengen als basis voor een echt gezondheidsbeleid. Vandaag denken de meeste scholen niet na over een dergelijk beleid. U hebt dan ook aangekondigd dat er vanaf 1 september 2007 in de frisdrankautomaten op school geen suikerhoudende dranken meer mogen zitten. U hebt een termijn van twee jaar ingebouwd, althans als ik de pers mag geloven, om de scholen de tijd te geven om zich aan te passen aan de nieuwe situatie en alternatieven te zoeken voor de financiële verliezen. Over sancties voor scholen die toch ongezonde alternatieven blijven aanbieden, wenste u zich evenwel niet uit te spreken. Dit beperkt uw positieve beleidsmaatregel natuurlijk onmiddellijk in waarde en doeltreffendheid.

Tegelijkertijd – vandaar mijn vrees en interpellatie – werden uw voornemens getemperd door de verklaringen van uw woordvoerder, met als resultaat dat er geen duidelijkheid meer is. Volgens uw woordvoerder is er ‘sprake van goede voornemens en zit u in een stadium van overleg, dat niets zegt over wat mogelijk volgt’. Met andere woorden, de beslissing is nog niet definitief.

We weten allemaal dat goede voornemens geen resultaten waarborgen. De scholen zelf blijken enthousiast over uw voorstel om gezondere voeding aan te bieden. Bij de grote onderwijskoepels zult u op weinig weerstand stuiten. Het gemeenschapsonderwijs heeft reeds een gezondheidsplan gelanceerd en de strijd verklaard aan frisdranken. De katholieke koepel stelt dat de school de leerlingen moet leren kiezen uit een gamma van gezonde alternatieven. Het aanbieden van gezonde en ongezonde producten werkt verwarrend.

Maar niet iedereen is even enthousiast. Er is tegenkanting van de Vlaamse scholierenkoepel, die de automaat op school aanziet als een verworven recht. Jongeren moeten net als volwassenen de keuze hebben. Ook de frisdrankfabrikanten zijn niet tevreden met de aangekondigde plannen. Ze redeneren dat de ouders er geen voorstander van zijn om frisdranken uit de automaten te halen en stellen dat de kinderen de drank gewoon zelf meebrengen. Ook deze problemen moeten worden opgelost. We moeten ervoor zorgen dat jongeren die kansen niet meer krijgen.

Mijnheer de minister, dit verzet weegt niet op tegen de belangrijke voordelen van een algemeen verbod van frisdrankautomaten in alle scholen. De overheid heeft in dit dossier een grote verantwoordelijkheid. De Vlaamse Regering moet dringend initiatieven nemen en een totaal beleid uitwerken, met inspraak van alle betrokken actoren, zoals Welzijn, Onderwijs, Sport, de Logo's, de CLB's, de ouders, enzovoort. Dit maatschappelijke debat is immers een debat met vele verantwoordelijken. U kunt als minister van Onderwijs een belangrijke bijdrage leveren.

Mijnheer de minister, hebt u beleidsinitiatieven genomen om uw huidige beleid ten overstaan van frisdrank- en snoepautomaten op school grondig te wijzigen? Welke beleidsmaatregelen hebt u genomen om een algemeen verbod van frisdrank- en snoepautomaten in de scholen in te voeren? Wanneer treedt die maatregel in werking? Is er terzake overleg gebeurd met de koepels van alle onderwijsnetten en de Vlaamse scholierenkoepel?

Alleen een duidelijk en algemeen verbod, gekoppeld aan duidelijke richtlijnen en sanctionering bij overtreding, zijn doeltreffend. Snoep en suikerhoudende dranken moeten volledig uit de school worden verbannen. Tegelijk met een verbod voor de scholen om nog langer dergelijke automaten te plaatsen, moeten de scholen ook duidelijke maatregelen nemen om te voorkomen dat de kinderen zelf de dranken en snoep meebrengen, zoniet heeft een verbod op automaten geen zin. Welke initiatieven hebt u intussen genomen? Bestaan hierover duidelijke en bindende richtlijnen?

De huidige gezondheidseducatie werkt duidelijk niet. Vrijblijvende informatie aan de leerlingen over gezonde eet- en leefgewoonten volstaat duidelijk niet. De scholen dienen een gezondheidsbeleid uit te stippelen. Op welke wijze worden alle scholen hierbij ondersteund? Hebt u concrete initiatieven genomen om de scholen de opdracht te geven de kinderen op te voeden tot betere leefgewoonten? Hoe moet dat worden ingevuld? Scholen krijgen de opdracht de evolutie per leerling te meten: dit is een omvangrijke opdracht. Wat is hierbij de rol van de CLB's? Hoe moeten de scholen dit invullen?

Mijnheer de minister, u wilt een gezondheidscoördinator in de scholen, die moet helpen bij het uitstippelen van een gezondheidsbeleid op maat van elk kind. Hoe wilt u dat doen? Wat is de bevoegdheid van die gezondheidscoördinator?

De verkoop van frisdranken aan de leerlingen tegen een normale prijs is een praktijk die volgens de Commissie Zorgvuldig Bestuur verenigbaar is met de onderwijsopdracht. Vele scholen zullen niet vlug geneigd zijn op eigen initiatief de frisdrank- en snoepautomaten te verbannen omwille van de financiële opbrengsten die zij uit de verkoop genieten. Wordt dit financieel gecompenseerd? Zo ja, op welke wijze zullen scholen die reeds jaren een kordaat gezondheidsbeleid voeren en geen automaten hebben, hierbij worden betrokken, teneinde te voorkomen dat ze niet worden gestraft voor hun positieve beslissingen uit het verleden?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mevrouw Dillen heeft het probleem van obesitas uitgelegd, en gezegd dat veel meer kinderen en ook volwassenen problemen hebben met zwaarlijvigheid. Dit zal veel gezondheidsrisico's met zich meebrengen, maar daar zal ik nu niet dieper op ingaan. Ik zal mijn vraag daarom kort houden.

Vorig jaar in oktober stelde ik mijn eerste dossier voor over obesitas. Het bevatte een aantal voorstellen om de problemen terug te dringen. Een van de voorstellen was het bannen van frisdrank en snoep uit de scholen. Ik was van plan hierover een vraag om uitleg te stellen, maar om gezondheidsredenen kon ik niet aanwezig zijn toen mijn vraag zou worden behandeld. Mijn collega Kris Van Dijck is toen tussengekomen.

Niet zelden wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van de ouders. Ze moeten die inderdaad opnemen, maar ook de scholen hebben een voorbeeldfunctie. Men kan niet enerzijds in de lessen aanleren wat gezond en ongezond is en daarnaast ongezonde dranken en snoeprepen in het schoolwinkeltje of automaten aanbieden.

Uw antwoord in de commissie was niet hoopgevend. Het luidde als volgt: 'In het regeerakkoord hebben we ervoor geopteerd om de Vlaamse scholen de ruimte te geven om autonoom en met inspraak van alle betrokken actoren een kwaliteitsbeleid uit te bouwen. Door de verkoop van snoep en frisdrank in scholen aan banden te leggen, wordt de ruimte voor scholen weer ingeperkt en geven we geen vertrouwen aan de scholen om zelf hun verantwoordelijkheid op te nemen.'

Op het einde van uw antwoord drukte u wel het voornemen uit om op te volgen wat hierover concreet gebeurt in de scholen en binnen de netten. Ik

was dan ook verheugd, doch ook enigszins verbaasd, in de dagbladen te vernemen dat u hebt besloten dat er vanaf september 2007 niet langer suikerrijke frisdranken mogen worden aangeboden in de drankautomaten.

Mijnheer de minister, welke overwegingen of vaststellingen hebben geleid tot deze ommekeer in uw beleid? Waarom wilt u de scholen nu toch verbieden om niet langer ongezonde frisdranken te verkopen? Ik vernam dat de twee grote koepels, het gemeenschapsonderwijs en het katholiek onderwijs, er reeds voor gewonnen zijn om de frisdranken uit het schoolbeeld te laten verdwijnen. Het gemeenschapsonderwijs lanceerde vorig schooljaar een gezondheidsplan en verklaarde toen al de strijd aan frisdranken. De Vlaamse Onderwijsraad liet weten dat de school leerlingen moet leren kiezen uit een gamma van gezonde alternatieven. Het aanbieden van gezonde en ongezonde producten leidt dan tot verwarring. Zult u eenzelfde beleid voeren ten aanzien van de verkoop van snoep op school? Denkt u eraan om, naast de verkoop, ook de consumptie van ongezonde frisdranken op school te verbieden? Wilt u maatregelen nemen om waterfonteintjes op school te promoten? Bent u bereid hierovermet uw collega van Volksgezondheid te overleggen?

Het kosteloos aanbieden van een gezond alternatief kan voorkomen dat studenten hun frisdrank van thuis meebrengen. Bovendien is het een milieuvriendelijk alternatief, gezien de afwezigheid van verpakking.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Tijdens de vorige legislatuur hebben we in de commissie Welzijn geprobeerd te sensibiliseren rond het thema gezondheid van jongeren. Er werden gezondheidsdoelstellingen vastgelegd en we hebben het beleid nauwgezet opgevolgd. We stelden wel vast dat het een hele tijd duurde alvorens de ongerustheid over, bijvoorbeeld, de toename van obesitas bij jongeren ernstig werd genomen, ook op het federale niveau. Het werd gemakkelijk weggelachen of omschreven als zwaar overdreven.

De cijfers liegen er echter niet om. De kinderen zijn te zwaar. Ruim een op vijf kampt met overgewicht. Bij een op tien spreekt men zelfs van obesitas. Het heeft zowel fysische als psychologische gevolgen. Ik denk aan kortademigheid, verhoogde kans op diabetes, gedragsproblemen, een laag zelfbeeld of depressiviteit.

Het is een typisch probleem van deze tijd. Na een lange dagtaak blijft er te weinig tijd over om een gezonde maaltijd voor te schotelen. Diepvriesmaaltijden of een pakje friet moeten het probleem al te vaak oplossen. Weinig ouders willen 's avonds nog hun kinderen naar de sportclub laten gaan. Obesitas bij kinderen kan niet alleen worden aangepakt door het verwijderen van snoepautomaten op school. Er is veel meer aan de hand. De maatschappij is gericht op consumptiesnelheid en gezondheid schiet daar meestal bij in. Een geïntegreerde aanpak is nodig. Zelfs Ruimtelijke Ordening draagt hierin een verantwoordelijkheid en niet alleen Onderwijs, Gezondheid of Welzijn.

Uit onderzoek is gebleken dat stadskinderen ook te dik zijn omdat ze te weinig bewegen. Belangrijke te nemen maatregelen zijn het verbeteren van de kwaliteit van woonerven, het inrichten van sportvelden en het bewegingsvriendelijke inrichten van steden en gemeenten. Gezondheid is niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid, ook ouders vervullen hierin een belangrijke taak. Preventiecampagnes moeten niet alleen tot jongeren worden gericht, ook ouders zijn een cruciale doelgroep. Een geïntegreerde, gecoördineerde aanpak is dan ook vereist.

Onderwijs heeft binnen die aanpak zijn taken en verantwoordelijkheden. Als beheerder van een belangrijk netwerk voor het verspreiden van informatie naar de specifieke doelgroepen, moet de minister hierin zijn verantwoordelijkheid opnemen. De know-how en de verantwoordelijkheid in verband met obesitas en gezond leven liggen echter voor het grootste gedeelte bij de minister van Volksgezondheid. Er zijn aanbevelingen uitgewerkt om gezond leven uit te breiden naar meer bewegen. Er wordt een gezondheidsconferentie gehouden om dit nader te plannen. Een hele molen komt dus in beweging. Waarom dan geen geïntegreerde aanpak verdedigen in plaats van de discussie te herleiden tot frisdrank op school? Een uur beweging per dag binnen het lessenpakket zou er bijvoorbeeld kunnen voor zorgen dat kinderen hun dagelijkse portie beweging krijgen.

In welke mate is er hierover al overleg gepleegd met de andere ministers? Minister Vervotte heeft deze week nog een aantal maatregelen aangekondigd ter bevordering van gezondheid bij jongeren. Waarom wordt het dan nog apart georganiseerd vanuit onder-

wijs? Hoe staat u tegenover een integrale aanpak? Zal de samenwerking dan ook worden geformaliseerd?

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Zeven jaar geleden heb in deze commissie aan toenmalig minister Van den Bossche gevraagd om het plaatsen van drinkwaterfonteintjes te stimuleren in de scholen. De aanleiding daartoe was een actie van de PIDPA in de Kempen: aan alle scholen werd een gratis drinkwaterfonteintje aangeboden. Naar aanleiding van het debat dat toen ontstond, hebben heel wat gemeenten dat idee ondersteund en ervoor gezorgd dat in iedere school inderdaad een drinkwaterfonteintje aanwezig was. Als suikerrijke frisdranken op scholen worden verboden, wordt de aanwezigheid van drinkwaterfonteinen een essentieel onderdeel van een kwalitatief uitgeruste school.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik ben zelf zeer verbaasd over de nieuwe visie van de minister die ik via persberichten heb kunnen vernemen. De vraag is al eerder in de commissie aan bod gekomen. Zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs is bij de vakoverschrijdende eindtermen gezondheidseducatie voorzien dat de scholen op dat vlak een rol zouden opnemen. De koepels hebben al positieve signalen gegeven dat zij er werk van willen maken en moeten daarvoor de ruimte krijgen. Ik vertrouw erop dat zij het op de juiste manier zullen aanpakken.

We moeten niet alle heil van de scholen verwachten. De ouders dragen ook een grote verantwoordelijkheid. We willen een gedragsverandering teweegbrengen, maar het is niet eenvoudig zoiets te bekomen. Samenwerking tussen ouders en scholen zal broodnodig zijn om dat doel te bereiken.

Op dit moment, mevrouw Merckx heeft het al aangehaald, gebeurt er al heel wat vanuit Gezondheid. De LOGO's nemen in dat gebied hun verantwoordelijkheid op en werken samen met scholen. In welke mate, mijnheer de minister, stemmen uw initiatieven overeen met deze bestaande acties van Gezondheid? Voor mij is het belangrijk om gecoördineerd te werk te gaan. Ik vrees dat we anders niet de beoogde effecten bereiken.

Ik stel me vragen bij de financiële middelen die u hiervoor wilt inzetten. U wilt 150.000 euro per jaar besteden aan een gezondheidscoördinator. Is het niet beter om met dit geld de bestaande initiatieven te versterken? Zowel scholen als CLB's moeten hun rol spelen op het vlak van gezondheid. Ze vragen om extra middelen en ruimte om rond een aantal thema's te werken. Waarom zou u dat niet versterken? Waarom start u een nieuw initiatief? Voor mij moeten nieuwe acties in het verlengde liggen van de bestaande. Ik zou zelf verkiezen om de bestaande initiatieven te verbeteren en te versterken.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, we zijn het er allemaal over eens dat we iets moeten doen aan de zwaarlijvigheid, dat de snoep uit de scholen moet, enzovoort. Tot nu toe is het financiële aspect van de verkoop van snoep en frisdranken te weinig aan bod gekomen. We mogen niet vergeten dat de scholen dit bijkomende inkomen gebruiken voor extra dienstverlening: allerlei activiteiten, kleine infrastructuurwerken, leerlingenvervoer of de aankoop van pc's. Het geld is een motivatie voor de verkoop van frisdranken. We moeten daarin eerlijk blijven en er niet naast kijken. Misschien moeten we een enquête houden bij de scholen en hen vragen wat ze realiseren met dat geld. Als u een bedrag uittrekt, mijnheer de minister, om dat verlies te compenseren, zouden de scholen wellicht akkoord gaan met uw beslissing.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik zal om te beginnen ingaan op de vragen van mevrouw Stevens en mevrouw Helsen. De N-VA-fractie heeft dit dossier inderdaad al eens aangekaart. Mevrouw Stevens, mevrouw Helsen, u bent verbaasd dat ik nu plots strakker wil optreden. Ik heb besloten om mijn aanpak te preciseren en te structureren. Dat is het gevolg van heel wat gesprekken.

Mijn aanpak blijft gekenmerkt door het zoeken naar een draagvlak in en rond de scholen om een actief en geïntegreerd gezondheidsbeleid te voeren. Ik wil de autonomie van de scholen respecteren, maar we moeten een draagvlak creëren om met daadwerkelijke deadlines daadwerkelijke verandering tot stand te brengen. We moeten die twee zaken combineren. Dat is de reden waarom ik nooit gepleit heb voor het plotseling opleggen van een verbod, bijvoorbeeld, op suikerhoudende frisdranken of op automaten. Dat

werkt volgens mij niet. Bovendien is het strijdig met onze algemene onderwijsaanpak. Dat heb ik hier vroeger al beklemtoond en ik geloof daar dus niet in.

Waar ik wel in geloof, is dat we samen met de onderwijswereld – de scholen, de koepels, de organisaties – doelstellingen kunnen vastleggen. Die doelstellingen mogen dan ook redelijk strak zijn. De reden waarom ik die strakke doelstellingen naar voren heb geschoven in het begin van het schooljaar is de stroom van bewijzen van slechte gezondheid ten gevolge van overgewicht en slechte eet- en leefgewoonten en het wetenschappelijk materiaal waaruit blijkt dat sensibiliseringscampagnes op zich eigenlijk niet doorslaggevend zijn terwijl louter de aanwezigheid van een ongezond aanbod wel heel belangrijk is. Dat wetenschappelijk onderzoek is daarover niet conclusief, maar het is wel duidelijk dat we iets moeten doen aan het aanbod. Nogmaals, we moeten dat niet doen door plotseling autoritair dit of dat te verbieden, maar we mogen samen met een levendig draagvlak wel een deadline stellen om te komen tot zelfdiscipline.

Ik denk niet dat we met die zelfdiscipline overhaast te werk moeten gaan of improviseren. Als men mij bijvoorbeeld zou vragen wat ongezonde dranken zijn, zou ik daarvan geen lijst opstellen. Daarover moet overleg worden gepleegd zodat alle betrokkenen overtuigd zijn van het nut en de waarde van de lijst. Ik wil dat niet op een autoritaire wijze opleggen. We hebben wel goede redenen om een kader te ontwikkelen met duidelijke deadlines en doelstellingen.

Ik wil beklemtonen dat we overvloedig overleg zullen plegen met de minister van Welzijn en Gezondheid. Binnen het onderwijsdomein moeten we enige sturing tot stand brengen.

Mevrouw Helsen, u wilt voortbouwen op de bestaande initiatieven. Er gebeurt inderdaad al heel wat. Het volstaat niet om daar louter diffuus wat middelen aan te besteden. Ik heb geoordeeld dat het nodig was om iemand te belasten met de taak van gezondheidscoördinator voor heel de reeks initiatieven die we graag tot stand zien komen. We zullen de Commissie Gezondheidsbevordering van de VLOR – qua samenstelling vernieuwd – activeren om het draagvlak te creëren voor de werkzaamheden van de gezondheidscoördinator. De onderwijswereld biedt een heel specifieke uitdaging, een specifieke context, een eigen sociale achtergrond die de aanpak van dit thema beïnvloeden.

Op de verschillende vragen kan ik het volgende antwoorden. De Commissie Gezondheidsbevordering van de VLOR is een commissie met enerzijds experts op het vlak van gezondheidsbevordering en anderzijds vertegenwoordigers van de onderwijsnetten. Ik denk dat we daarmee over een heel goede draaischijf beschikken om de hele onderwijswereld globaal te overtuigen van de zin van deze actie.

Daarnaast moet de gezondheidscoördinator overleg plegen met de Vlaamse Scholierenkoepel en de oudervereningingen. We willen komen tot een operationeel actieplan. We gebruiken daarvoor op het departement de voorlopige werktitel ‘Op uw gezondheid!’. Mevrouw Helsen heeft gelijk, de gezondheidscoördinator moet inderdaad niet van nul vertrekken. De vroegere Commissie Gezondheidsbevordering heeft in het verleden al adviezen uitgewerkt, de Dienst voor Onderwijsontwikkeling heeft al heel wat voorstellen op papier gezet, er zijn de activiteiten van de CLB’s, enzovoort.

Ik wil hierover gesprekken voeren met de frisdrankproducenten, maar we moeten eerst duidelijk maken wat onze krijtlijnen zijn. Daarover zijn gesprekken opgestart tussen de kabinetten van Onderwijs en Welzijn. Dit illustreert dat we niet geïsoleerd aan het werken zijn.

Zoals ik al zei, is de school een specifieke sociale omgeving die van groot belang is voor kinderen. De school vergt een specifieke aanpak, natuurlijk in relatie met de thuis- en andere omgeving. We hebben de medewerking van de ouders nodig.

Het is niet de bedoeling om in elke school een gezondheidscoördinator te installeren, mevrouw Dillen. We willen één gezondheidscoördinator voor de hele onderwijswereld. Dat neemt niet weg dat een school iemand kan aanduiden met een bijzondere verantwoordelijkheid op dit vlak. Dat kan zinvol zijn en deel uitmaken van een breder lokaal plan. Hier werd al verwezen naar andere instanties.

Ik wil sterk beklemtonen dat we eigenlijk van de scholen vragen dat ze een geïntegreerd gezondheidsbeleid ontwikkelen. Dat moet een soort schoolgezondheidsbeleid worden. Mevrouw Merckx, u maakte zich grote zorgen over het gebrek aan integratie. Ik denk dat u zich vooral zorgen maakte over de betrokkenheid van de minister van Welzijn en Gezondheid, maar dat is niet nodig. We willen binnen de scholen de klemtoon leggen op een geïntegreerd gezondheidsbeleid en zeker niet op ad-hocmaatrege-

len of gadgets die de aandacht trekken, maar aan het gedrag van de leerlingen niets veranderen.

We organiseren geen meting van de gezondheid per leerling. Dat is niet de opdracht van de school, daarvoor bestaan er andere instanties. Het is wel belangrijk om de scholen zo te sensibiliseren dat ze het gezondheidsgedrag van de leerlingen in kaart brengen zodat ze het gezondheidsbeleid daarop kunnen afstemmen. Ik wil dat benadrukken omdat een school een adequaat beleid moet voeren, dat moet vertrekken van de beginsituatie. Dat kan ertoe leiden dat de ene school andere accenten legt dan de andere. Dat is vanzelfsprekend. Een middelbare school zal anders te werk gaan dan een basisschool, maar ook middelbare scholen kunnen onderling een verschillende aanpak hanteren, vertrekkend van de problematische aspecten in het gedrag van hun eigen leerlingen. We gaan ervan uit dat de CLB's de scholen kunnen ondersteunen, zowel voor het verzamelen en analyseren van gegevens als voor het in kaart brengen van behoeften en noden. Naast de tastbare zaken als frisdranken en automaten, is het essentieel dat er op 1 september 2007 in elke school, elke gemeente en elke stad een geïntegreerd gezondheidsbeleid van start gaat.

Mijnheer Callens, u wees op het financiële aspect. Dat speelt natuurlijk. Er zijn twee grote drijfveren die leiden tot de installatie van bijvoorbeeld een automaat: de vraag van leerlingenraden of -parlementen en de financiële overwegingen van de school of van deelgroepen binnen de school. De betrokkenheid van leerlingenraden bij de installatie van automaten is de reden waarom ik grondig overleg wil plegen met de Scholierenkoepel.

Ik ben natuurlijk niet blind voor het financiële aspect, maar dat mag ons niet leiden. De federale overheid heeft de tabaksverkoop aan min-16-jarigen verboden. Dat betekende een inkomensverlies voor de tabaksindustrie en de voor verkopers. We hebben ons daardoor evenwel niet laten leiden. We moeten onze scholen in het algemeen meer werkingsmiddelen geven. Dat is echt een algemeen probleem en we zullen het er hier nog dikwijls over hebben.

Specifieke compensaties voor het stopzetten van een winstgevende maar ongezonde activiteit zie ik niet zitten. In mijn ogen is dat onheus tegenover degenen die nooit tot dat ongezonde aanbod zijn overgegaan, en dat zijn er toch heel wat. Zeker in het basisonderwijs is de aanwezigheid van automaten niet algemeen. Het zou nogal gek zijn om diegenen die stoppen met een ongezonde activiteit, te belonen en de anderen die er nooit aan begonnen zijn, gewoon te bedanken.

Dat wil niet zeggen dat we geen stimulerende initiatieven kunnen nemen. We kunnen eventueel een materiële aanmoediging geven, maar dat is geen prioriteit. We moeten scholen die het nog niet zouden weten, wijzen op het bestaan van een aantal instrumenten. Er is bijvoorbeeld het doe-boek van het Gezonde Scholennetwerk en er zijn de zelfevaluatie-instrumenten van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie. Deze zaken kosten geen geld. Ik sluit niet uit dat we bredere acties ondernemen, waarbij we financieel over de brug komen, maar momenteel denk ik niet aan een compensatie voor het sluiten of gezonder maken van de automaten. De waterfonteintjes bieden inderdaad een interessant alternatief, mijnheer Sannen. Ik heb nu geen pasklaar antwoord op de vraag om dit te veralgemenen. Maar het is zeker een mooi initiatief.

Wij vertrekken dus van de autonomie van de school. Voor dit aanzienlijk maatschappelijk probleem betekent dat voor mij dat we samen met de scholen een draagvlak gaan creëren om er iets aan te doen op basis van een afsprakenkader. Het gaat om een geïntegreerd beleid, geen ad-hocbeleid of gadgets of specifieke probleempjes. We streven naar een gedragsbeïnvloedende aanpak. We zullen dat doen in breed overleg. Ik verwees al naar de vernieuwde Commissie Gezondheidsbevordering binnen de VLOR, naar de Scholierenkoepel en de frisdrankproducenten. Ik verwees ook naar het overleg met Welzijn.

We hebben niet veel tijd te verliezen. Er is in de voorbije jaren veel gezegd en gebeurd. In deze legislatuur moeten we overgaan tot een structurele aanpak.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. U hebt op een aantal punten duidelijkheid gecreëerd, maar andere zaken in het vage gelaten.

U hebt duidelijkheid gecreëerd over de gezondheidscoördinator en over uw operationeel actieplan 'Op uw gezondheid!'. Dat is allemaal heel positief. Tegen 2007 wilt u in elke school een geïntegreerd gezondheidsbeleid uit de startblokken helpen. Het mag geen ad-hocbeleid zijn. Nogmaals, ook dat is positief.

We mogen inderdaad niet blind zijn voor het financiële aspect in dit dossier. Ik ben blij te horen dat u niet onmiddellijk denkt aan compenserende maatregelen voor die scholen die de frisdrankautomaten zouden weren. Dat zou natuurlijk niet correct zijn tegenover de scholen die al jaren een gezond beleid voeren.

Ik heb echter geen antwoord gekregen, mijnheer de minister, op mijn vraag of er een verbod komt, ja of nee. U bent daarover wat vaag gebleven en hebt zichzelf in allerlei bochten gewrongen. U zegt dat u uw aanpak van vorige keer hebt gepreciseerd en gestructureerd als gevolg van meer wetenschappelijke kennis hierover. U houdt geen pleidooi voor een plots verbod. U schuift strakkere doelstellingen naar voren omdat u hebt vastgesteld dat sensibiliseren niet voldoende is. U wilt niet autoritair optreden. U wilt een deadline invoeren. Mijnheer de minister, we hebben uw verklaring gelezen waarin u vooropstelt dat in september 2007 een verbod op frisdrankautomaten in de scholen zou worden ingevoerd. Ik heb dat vandaag niet zo duidelijk gehoord. Komt dit verbod er of niet?

Mevrouw Helga Stevens: Zoals de heer Sannen voorstelde, vind ook ik waterfonteintjes interessant. Ik heb zelf een jaar in Amerika gewoond. Daar hebben alle scholen waterfonteintjes. Voor automaten heb je geld nodig, maar van een fonteintje kun je gratis een slok water nemen. Je moet geen heel blik opdrinken.

Ik ga akkoord met u als u dat niet wilt verbieden. Dat is inderdaad niet erg slim. Wat verboden wordt, is aantrekkelijk. Een sensibiliseringsbeleid en een integraal gezondheidsbeleid zijn belangrijk. Dit moet tot stand komen in overleg met alle betrokkenen, ook met de leerlingen zelf, want zij zijn de doelgroep. U moet ook werken aan de schoolomgeving. Als u suikerhoudende frisdranken verbiedt, zullen de leerlingen tegenwerken en zullen de winkeltjes in de buurt van de scholen daarop inspelen. Dat is dan ook geen oplossing. Een integraal beleid is dus nodig. Ik zal dat samen met mijn collega's opvolgen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Het punt is niet of de minister van Volksgezondheid hierbij betrokken is of niet. Mijn punt is dat Vlaanderen nood heeft aan een algemeen en geïntegreerd preventief gezondheidsbeleid. Mijnheer de minister, uw schoolgezondheidsbeleid staat tegenover een algemeen gezondheidsbeleid. Ik vraag garanties dat het ene op het andere wordt afgestemd. In het algemeen gezondheidsbeleid werken alle actoren samen, experts doen aanbevelingen en bevorderen evenwichtig eten en regelmatig bewegen.

Mijnheer de minister, u zegt dat een en ander in september 2007 zichtbaar moet zijn. Ik dacht dat de discussie over het algemeen gezondheidsbeleid in 2007 actueel zou worden. Ik pleit ervoor om het schoolgezondheidsbeleid daarin op te nemen.

Mijnheer de minister, u hebt toegelicht hoe u dat meer specifiek wilt aanpakken. Maar hoe wilt u ervoor zorgen dat kinderen meer bewegen? Dat kan toch niet worden uitgesteld. Ik heb daarover niets nieuws gehoord.

Er wordt een gezondheidscoördinator aangeduid. We hebben daarover een uitgebreid gesprek gehad met de CLB's, maar die kunnen dat niet zomaar opnemen naast hun bestaande taken.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Merckx, u hebt zaken gehoord die ik niet heb gezegd. Waar haalt u het dat ik zou hebben gezegd of gesuggereerd dat er een tegenstelling is tussen het gezondheidsbeleid in de scholen en het algemeen gezondheidsbeleid? Ik ben politiek verantwoordelijk voor de scholen. Ik kan me niet onttrekken aan de vraag hoe we een gezondheidsbeleid tot stand brengen in die organisatie. Ik begrijp dus niet waar u die tegenstellingen ziet. Met de aanvullende lestijden lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs heb ik wel een signaal willen geven. De inspanning is equivalent aan 245 voltijdse eenheden, die we bijkomend kunnen inzetten voor LO. De scholen hebben autonomie in het organiseren van de LO. We moeten daarin trouwens meer signalen geven.

Mevrouw Stevens, ik ben het eens met een aantal zaken die u hebt gezegd.

Mevrouw Dillen, u krijgt wellicht een warm gevoel bij de vraag of er wel of niet een verbod komt op de drankautomaten. Ik kan u daar nu geen antwoord op geven. Ik kan nu niets verbieden. We moeten een afsprakenkader tot stand brengen dat bottom-up wordt opgebouwd en ondersteund, en waarbij de minister niet autoritair moet verbieden. Anderzijds sluit ik een verbod ook niet uit. Mijn toespraak daarover was duidelijk. Ik wil op 1 september 2007 een gezonde schoolomgeving. Ik wil vanaf dan geen ongezond aanbod meer. Of we dat bereiken met een verbodsbepaling bij decreet of door een afspraken-

kader of door allerlei acties, laat ik nog even in het midden. De deadline is wel duidelijk. Als een verbod nodig is, dan doe ik dat, maar het lijkt me niet de beste weg is.

Daarin krijg ik nogal wat ondersteuning van de onderwijsverantwoordelijken. Mevrouw Dillen, als u wilt weten hoe dat wordt geïmplementeerd, zult u nog even op uw honger moeten blijven zitten. Dat is eigen aan de manier waarop we in Onderwijs werken. We moeten een draagvlak creëren, we moeten de neuzen in dezelfde richting krijgen, we moeten overtuigen en naar een resultaat werken.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, ik steun uw plan om tegen september 2007 een geïntegreerd gezondheidsbeleid in alle scholen te laten ingang vinden. Ik betreur wel dat u in de pers verklaarde dat er vanaf 1 september 2007 geen suikerhoudende frisdranken in de drankautomaten meer mogen zitten. Dit is de plaats waar over dit soort onderwerpen moet worden gediscussieerd. Hier blijft u vaag en hebt u niet de moed om een duidelijke deadline te stellen voor de suikerhoudende dranken.

Er zijn nochtans goede voorbeelden. In de Franse Gemeenschap heeft de minister van Onderwijs beslist dat er vanaf 1 september 2005 geen frisdranken meer in de scholen komen. Ik betreur dat u dat niet even duidelijk wilt doen. We zullen zien wat de toekomst brengt.

Minister Frank Vandenbroucke: Het zou interessant zijn om te onderzoeken of de Franse Gemeenschap inderdaad zo'n verbod heeft uitgevaardigd, en of dat dan enige beweging heeft gebracht op het terrein. Ik heb hier net hetzelfde gezegd als wat ik heb gezegd in een heel aantrekkelijk kleuterschooltje in Schaffen. Daar hebben leerkrachten mij getoond hoe je met kleuters op een levendige manier kunt werken over gezondheid. Die mensen hebben geen verbod nodig. Het zou kunnen dat ik op een bepaald moment merk dat het draagvlak of het afsprakenkader niet ontstaat en dat ik moet ingrijpen met een verbod. Vandaag kan ik dat niet zeggen. Ik wil in de eerste plaats proberen een draagvlak te creëren dat mensen ertoe aanzet te zeggen wat ze zullen doen. Er zijn genoeg verantwoordelijken in het onderwijsveld om dat samen aan te pakken. U moet een beetje geduld oefenen. U mag er mijn toespraak, die op de website is gepubliceerd, op nalezen. Als die daar niet op staat, dan stuur ik ze op.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door mevrouw Dillen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw An Michiels tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de plannen voor alternatieve financiering van de schoolinfrastructuur

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil deze interpellatie beginnen met een citaat van de heer Van Dijck van 8 januari 2004: 'Ik betreur het dat ik deze interpellatie vandaag moet houden omdat die eigenlijk niet nodig was geweest.' Ik denk dat mijn interpellatie ook niet nodig was geweest als u, zoals u hier herhaaldelijk hebt aangekondigd, eerst met de commissieleden had gecommuniceerd in plaats van nota's te laten inkijken door kranten, die er dan over berichten.

Het probleem van de financiering van schoolinfrastructuur duikt met de regelmaat van een klok in deze commissie op. Het is bekend dat de scholenbouw in Vlaanderen kampt met ellenlange wachtlijsten. In mei 2005 ging het om meer dan 1.400 dossiers op de wachtlijst bij DIGO, voor een totale kostprijs van meer dan 1 miljard euro. Scholen zouden op die manier in sommige gevallen een wachttijd van meer dan 12 jaar moeten overbruggen tussen de aanvraag van het dossier en het einde van het project. Mijnheer de minister, u herhaalde dit trouwens in een toespraak in het begin van dit schooljaar. Zowel in deze als in de vorige legislatuur werd u over deze problemen ondervraagd. Een oplossing laat echter heel lang op zich wachten. Nochtans is uit de uiteenzettingen en uit de agenda van vandaag gebleken dat de bezorgdheid voor deze problemen de partijgrenzen ver overstijgt. Elke fractie is bereid om op een constructieve en serene manier bij te dragen aan een oplossing. Uw werkwijze, eerst communiceren aan

de pers en dan pas aan het parlement, maakt het in sommige gevallen bijzonder moeilijk.

Ik schets een korte historiek van de documenten die ik hierover heb teruggevonden. Op 18 december 2003 werd in het Vlaams Parlement een voorstel van resolutie van CD&V unaniem goedgekeurd. Dat toont duidelijk aan dat elk parlementslid zich bewust is van de noodzaak om dit probleem op te lossen. Reeds in de vorige legislatuur werd duidelijk dat de financiële beleidsruimte nooit voldoende zou zijn om een afdoend antwoord te bieden, en dat een alternatieve financiering nodig zou zijn om de nodige middelen te verzamelen. Toenmalig minister Vanderpoorten bestelde een studie over de haalbaarheid van Bevak en PPS bij PMV. Deze studie werd medio 2004 opgeleverd. Mijnheer de minister, op 9 november werd u hierover ondervraagd. Uw antwoord luidde toen: 'Ik heb aan mijn medewerkers gevraagd om vóór het einde van dit jaar hun conclusies op basis van de PMV-studie op te lijsten, zodat ik in de definitieve beleidsnota voor Onderwijs kan inschrijven wat ik daarvan verwacht.'

Noch de studie noch de conclusies zijn ondertussen beschikbaar voor het parlementsleden, zodat we moeten voortgaan op wat hierover in kranten verschijnt. Die wisten op 2 maart te vertellen dat de bengelbevak voor scholenbouw werd afgevoerd en dat u voluit de kaart trekt van de PPS. Dit is niet de meest geschikte manier van werken. Ik haal de heer Martens aan: 'Ook ik erger me vaak aan de depreciatie die de minister van Onderwijs toont voor dit parlement.'

Op 9 november werd in deze commissie voorgesteld een aparte subcommissie op te richten om deze problemen in een sfeer van vertrouwen te bespreken met een beperkt aantal leden zodat hierover niet elk half jaar moet worden geïnterpelleerd. Dit voorstel werd door alle partijen goedgekeurd, maar tot op heden werd die subcommissie nog niet samengeroepen.

Mijnheer de minister, u maakte toen geen bezwaar tegen een werkgroep, maar zei dat u er niet op zou wachten. 'Ik vind dat ik het aan mezelf en aan u verplicht ben om nu eens met conclusies te komen en hoop dat vóór het einde van dit jaar te kunnen doen zodat ik het kan inschrijven in mijn beleidsnota. Dit zouden we dan als een der eerste belangrijke thema's ter hand kunnen nemen als mijn beleidsnota zal voorliggen in januari.' Tijdens de bespreking van de beleidsnota in januari werd het deel schoolinfrastructuur evenwel uit de bespreking gelicht om er later diepgaand op terug te kunnen komen.

Bij de bespreking van de begrotingsaanpassing in mei was hierover niets meer bekend, zodat de heer De Meyer u hierover nogmaals ondervroeg. Toen zei u dat u al klaar was met een gedetailleerde nota over de aanpak van het probleem van de schoolgebouwen, maar dat de minister-president er sterk op aangedrongen had om die nota nog niet bekend te maken, zodat hij die kon integreren in een algemene nota over de problemen van de wachtlijsten in andere sectoren.

Slechts enkele dagen later, tijdens een tv-optreden in De Zevende Dag van zondag 29 mei kondigde minister-president Leterme al aan dat de problematiek van de infrastructuur, niet alleen voor schoolgebouwen, maar ook in andere sectoren, door middel van alternatieve financiering zou worden opgelost. Uiteraard werd hij hierover op 15 mei door verschillende partijen in de commissie voor Financiën ondervraagd. Uit het antwoord werd duidelijk dat de regering een alternatieve financiering zeer ernstig nam als mogelijke oplossing, maar dat de lijnen nog niet volledig waren uitgetekend en dat er bovendien verschillen in aanpak konden zijn naargelang de sector waarvoor de alternatieve financiering zou worden gebruikt.

Op dezelfde dag stelden zowel ikzelf als mevrouw Vanderpoorten de vraag om bij de uitwerking van de details ook de commissies te betrekken.

Tijdens de Septemberverklaring benadrukte minister-president Leterme nogmaals expliciet het belang van de alternatieve financiering om de noodzakelijke investeringen in de scholenbouw te kunnen realiseren. Ik citeer: 'De investeringsnoden voor scholenbouw overschrijden momenteel 1 miljard euro. Wij willen deze aanpakken via reguliere en alternatieve financiering.'

Tot nu toe hebt u, mijnheer de minister, in deze commissie hierover nog geen letter gecommuniceerd. We vernemen intussen wel uit krantenartikels dat alternatieve financiering de oplossing zal zijn voor het wegwerken van de wachtlijsten, niet alleen in de scholenbouw, maar ook in de zorgsector, de sociale woningbouw of de culturele en toeristische infrastructuur. Mijn vragen zijn de volgende.

U kondigde reeds in mei aan dat uw plannen voor schoolinfrastructuur klaar lagen. Ook de minister-

president stelde dat duidelijk op 15 mei. De conceptnota scholenbouw is op 4 maart aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Al eerder beloofde u de commissie conclusies mee te delen. Bestaat er voor de schoolinfrastructuur inderdaad een welomschreven plan? Kan u dit concreet toelichten zodat deze commissie niet moet voortgaan op hetgeen in kranten en tijdschriften wordt verteld? Bent u bereid om hierover in discussie te gaan met de leden van deze commissie of met de leden van de in november opgerichte subcommissie om aldus op een rustige en serene manier deze gedachtegang voort uit te werken?

Welk bedrag wilt u via alternatieve financiering ophalen in de komende vier jaar, tot 2009? Werd er al een raming gemaakt van de kostenmarge die de Vlaamse Regering voor dat bedrag zal moeten betalen? Zal het bij alternatieve financiering vooral gaan om nieuwbouw of zullen ook renovatiewerken in aanmerking kunnen komen voor deze middelen?

Is er voor deze alternatieve financiering nog voorbereidend decretaal werk nodig? Welke timing stelt u daarvoor op? Wie zullen hierbij worden betrokken? Zou het mogelijk zijn om de BTW-tarieven op scholenbouw te verlagen naar 6 percent teneinde scholen toe te laten sneller te renoveren of te bouwen? Dit werd ook al gevraagd in de resolutie van 18 december 2003. Het is geen Vlaamse materie, maar ook in het verleden werd er vanuit dit parlement bij de federale regering op aangedrongen om dit mogelijk te maken. Hoe staat dit dossier ervoor? Wat hebt u intussen ondernomen om dit aan te kaarten bij uw federale collega's?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: De laatste dag van de vakantie en de eerste schooldag heb ik via de kranten het goede nieuws vernomen dat er nog tijdens deze legislatuur projecten worden opgestart voor een bedrag van 500 miljoen euro. Dat zou goed zijn voor 400 schoolgebouwen. Als dit kan worden gerealiseerd, moeten wij vanuit deze commissie de hele Vlaamse Regering feliciteren.

We staan echter nog niet zo ver en ik heb enkele aanvullende vragen. Is het dossier juridisch volledig in orde? Wat moet er eventueel nog gebeuren op dit vlak? Betekent dit concreet dat de 400 oudste dossiers worden opgenomen? Gaat het misschien om andere scholen? Welke criteria zullen worden aangewend om gebruik te maken van deze extra kredieten? Welk effect zal het hebben op de lopende dossiers? Wanneer komen de eerste aanbestedingen? Is dat in 2006 of 2007? Het zou normaal zijn dat de koepels hierbij nauw worden betrokken. Gebeurt dat al? Welk tijdsschema mogen we verwachten?

De voorzitter: Ik wijs er even op dat bij de volgende regeling van de werkzaamheden de idee van subcommissie of werkgroep opnieuw zal worden opgenomen, maar dan gekoppeld aan het tijdspad dat we van de minister zullen krijgen over de decreten die er de eerstkomende weken aan komen.

Wachtlijsten kunnen worden weggewerkt door de urgente maatregelen die zullen worden voorgesteld, maar daarbuiten blijft het probleem bestaan van het tekort aan werkingstoelagen. Dat weegt op scholen. De financiële injectie zou moeten gepaard gaan met een verhoging van de werkingstoelagen voor alle scholen.

Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw Michiels heeft minutieus verklaringen en persberichten op een rijtje gezet. Ik heb daar niet veel aan toe te voegen. Ik deel haar ergernis over het feit dat zaken in de pers komen waarover ik geen controle heb. Ik heb mij boos gemaakt over het circuleren van werknota's die door mijn administratie waren opgesteld. Dat heeft te maken met het feit dat we een hele reeks technische adviezen hebben gevraagd. Dan verliest men gemakkelijker de greep op het papier.

Ik heb een dossier opgemaakt dat intussen verder op punt is gezet. De minister-president heeft daarop geantwoord dat het deel moet uitmaken van een globale benadering van alternatieve financieringstechnieken. Die benadering is afhankelijk van andere onderdelen. Ook openbare werken en andere sectoren willen via alternatieve financieringstechnieken een grotere financieringscapaciteit verwerven.

Een tiental dagen geleden heb ik de minister-president laten weten dat ik het beter vind dat de onderdelen afzonderlijk worden behandeld omdat anders het geheel vertraging dreigt op te lopen. Iedereen is het daarmee eens. Ik heb intussen doorgewerkt aan mijn onderdeel voor alternatieve financiering. Het staat bijna volledig op punt. Ik hoop in de loop van de volgende weken een nota te agenderen bij de Vlaamse Regering en er een beslissing over te vragen zodat ik die hier kan voorleggen. Ik kom graag met

iets waarover binnen de Vlaamse Regering consensus heerst. Het is geen materie om solo te brengen.

Ik hoop dus zowel het concept als de concrete aanpak binnen enkele weken te verduidelijken. Tegelijk vraag ik ook een machtiging om een selectieprocedure op te starten voor de vennootschap die het instrument moet worden om geld te mobiliseren buiten de Vlaamse begroting. Ik moet ook een selectieprocedure opstarten met betrekking tot bouwprojecten. Om die reden kan ik niet antwoorden op de vraag van de heer De Meyer over de rangorde van de dossiers. De projecten die voor alternatieve financiering in aanmerking komen, moeten misschien op een andere manier worden geselecteerd.

Ik heb natuurlijk ook geld gevraagd om de reguliere financiering via DIGO significant te verhogen omdat de alternatieve financiering niet zal volstaan. De reguliere financiering moet op een hoger peil worden gebracht, anders wordt het dweilen met de kraan open. De reguliere financiering is waarschijnlijk beter geschikt voor kleinere projecten. We moeten er nog wat over nadenken, net zoals over de precieze selectie en het prioritair stellen van dossiers voor alternatieve financiering.

Het cijfer 400 scholen is ontstaan naar aanleiding van de opening van een nieuw schoolgebouw. Wij hebben berekend dat wij in het totaal een operatie op het getouw zetten van 1 miljard euro aan dossiers. Mijn medewerkers gaan ervan uit dat de helft daarvan kan worden omgezet in projecten die echt van start gaan gedurende deze legislatuur. De helft is 500 miljoen. Om dit te verduidelijken heb ik 500 miljoen euro gedeeld door de gemiddelde prijs van één dossier, namelijk 1,2 miljoen. Dan komen we uit op 400 dossiers. Dat geeft een zeker idee van de inspanning die zal worden geleverd.

Door het feit dat de problematiek al heel lang aan de orde is, wordt er heel veel over gezegd in het publiek. Ik wil mij liever niet publiek vastpinnen zonder formeel akkoord van de Vlaamse Regering. Ik begrijp zeer goed dat men vraagt naar een concrete invulling ervan. Er zal zeker ook decretaal werk aan te pas komen want zonder decretale basis kan er niet worden gewerkt. Ook dat aspect moet op punt worden gezet.

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik hoop dat het niet langer zal aanslepen en er de komende weken inderdaad werk van wordt gemaakt. Hebt u een zicht op een mogelijke verlaging van de BTW-voet tot 6 percent? Ik heb daar geen echt antwoord op gekregen. Is hierover intussen nog contact opgenomen met de federale regering?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk niet dat er intussen op dat vlak nog iets is gebeurd.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik heb begrip voor het antwoord van de minister, maar zou bij de komende begrotingsbesprekingen graag wat meer duidelijkheid krijgen. Mijn vraag om de koepels te betrekken bij de verdere opvolging en uitwerking hebt u nog niet beantwoord.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Zo'n dossier kan niet worden aangepakt als er geen draagvlak voor is. Er zijn nog wat discussiepunten, maar er is al heel veel overleg geweest. De koepels zullen er zeker verder bij worden betrokken.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door mevrouw Michiels en door de heer De Meyer werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de infrastructurele implicaties voor scholen en scholengemeenschappen ten gevolge van wijzigingen in de leerlingenpopulatie

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Op basis van de voorlopige en definitieve leerlingentellingen kan men elk jaar een nominale stand van zaken opmaken van de leerlingenevolutie.

Los van de globale tendensen op het gebied van leerlingenaantallen, verspreid over de onderscheiden netten, scholengemeenschappen, onderwijsniveaus, types, vormen en studiegebieden, wordt het veld geconfronteerd met de evoluties in de eigen gemeente, stad of regio. Dergelijke wijzigingen plaatsen scholen jaar na jaar voor tal van problemen, ook op het infrastructurele vlak.

In de recent gehouden Septemberverklaring werd de inhaaloperatie voor schoolinfrastructuur als prioriteit aangehaald en dat verheugt ons zeer. Bijkomend is een pleidooi voor samenwerking – ook netoverschrijdend – voor ons als VLD slechts een kwestie van gezond verstand, maar op het terrein schijnt dit om tal van redenen geregeld te stranden.

Ondertussen worden bepaalde scholengemeenschappen die succes kennen door een jaarlijks toenemend aantal inschrijvingen, geconfronteerd met een krappe behuizing terwijl in andere nabijgelegen scholen soms hele gebouwen leegstaan. Dat de betrokken scholen behoren tot een ander net of onder een andere inrichtende macht vallen, blijkt ondanks gezond verstand, een niet te overwinnen hindernis.

De overheid mag geen inbreuk plegen op de autonomie van de onderwijsverstrekker. Hieruit kan wel geconcludeerd worden dat een infrastructurele inhaaloperatie meer zal moeten zijn dan alleen een kwestie van meer centen. Daaruit vloeit mijn vraag voort. Welke richting wilt u concreet uitgaan om de onderwijsactoren op het vlak van infrastructuur in de mogelijkheid te stellen beter en efficiënter om te gaan met de leerlingenfluctuaties op korte termijn?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben uiteraard een voorstander van netoverschrijdende samenwerking, ook op het vlak van schoolinfrastructuur. We beseffen allemaal dat we hier in een spanningsveld zitten tussen de mogelijke beleidsinstrumenten van de Vlaamse overheid enerzijds en de autonomie van de inrichters van onderwijs anderzijds.

Binnen de subsidiewerking van DIGO worden de infrastructuurplannen op dit ogenblik altijd getoetst aan de fysische normen op basis van de recentst gekende leerlingenaantallen. Ook in de loop der werken kunnen aanpassingen aan het bouwprogramma onderdeel uitmaken van een vraag aan de raad van bestuur. In de huidige fysische en financiële normering van de Vlaamse Regering is opgenomen dat de beschikbaarheid van leegstand wordt nagegaan alvorens over te gaan tot nieuwbouw. Het is echter de eindverantwoordelijk van de IM om al dan niet over te gaan tot verkoop of in te gaan op aankoop van bestaande infrastructuur.

Momenteel onderzoekt mijn administratie op verzoek van de onderwijscommissie de mogelijkheden van een vorm van voorkooprecht van schoolbesturen bij niet benutte en door andere inrichtende machten te koop gestelde schoolgebouwen.

Daarenboven zal het nieuwe infrastructuuragentschap AGIOn een expliciete taak en bevoegdheid krijgen met betrekking tot het sensibiliseren en stimuleren van de inrichtende machten ten aanzien van kostenefficiëntie op het vlak van aangepaste schoolgebouwen en masterplannen. In de memorie van toelichting van het oprichtingsdecreet staat bijkomend vermeld dat de controle van de problematiek van de leegstand een aandachtspunt zal worden. AGIOn treedt in principe in werking op 1 januari 2006.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik ben ervan overtuigd dat we in die zaak iets verder moeten gaan. Eigenlijk zijn al die gebouwen immers grotendeels door de gemeenschap betaald. In het vrij onderwijs is men daarvan eigenaar geworden via de structurele financiering van vroeger. Als we eerlijk zijn ten opzichte van de gemeenschap vind ik dat alle scholen gebruik zouden moeten kunnen maken van de overige infrastructuur die leeg staat. Dat is mijn persoonlijke mening.

De voorzitter: Het incident is gesloten.